

## "מלאכת מחשבת"

### דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

## פרשת "משפטים"

### מה בגיליון:

1) בדין מכה עבדו בסכין או באגרופ אם נידון כרוצח.

2) בעניין "נעשה ונשמע" -- מאת הרה"ג מחשובי מזכי הרבים מו"ה רבי יוחנן ריינר שליט"א

"נחשבה" – הגאון רבי יהואל הלוי נוביק שליט"א

"(הוציאה) מיסגר נפשי".

פרק ס"ה – ד"ר מנגלה מבצע את הפיתרון הסופי בתלמידי ישיבת מונקאטש.

### בדין מכה עבדו בסכין או באגרופ אם נידון כרוצח.

הנדון: ביאור שיטת הרמב"ם, ובתוכו נדון בן הכלי חמדה בענין אם אדון יכול להעיד על עבדו שעבר עבירה.

א

כדי להמית שהרי אם אין במקל הזה כדי להמית הדרא קושית רש"י לדוכתא, שהרי יש לנו ק"ו אם ישראל שהוא חמור אין עליו אלא אם הכהו בדבר שיש בו כדי להמית ועל אבר שיש בו כדי להמית בהכאה זו עבד הקל לא כ"ש. ועל כן צ"ל דאף הרמב"ם יודה שמה שאמרה התורה שהכהו בשבט היינו בשבט שיש בו כדי להמית והכאה על גבי אבר שיש בו למות מהכאה זו ואפילו הכי בא הרמב"ם לחלק בין אם הייתה זו הכאה במקל או בסכין ובסייף אבן ואגרופ. וצריך להבין מה מקום סברא לחלק בין שניהם:

אלא ע"כ צ"ל דעצם המקל הותר לו לחבוטו וכפי שנאמר גבי אב "חושך שבטו שונא בנו" שמחויב הוא להכותו במקל כדי להיטיב את דרכו. וכן הביא באור שמוח סמך מהפסוק במשלי (פר' כ"ג) "אתה בשבט תכנו ונפשו משאול תציל". ולגבי רצועה מצינו בגמ' בסנהדרין (דף ז' ע"ב) שהם כלי הדיינים ובכל עת שיש דין מביאים את הרצועה והמקל הרצועה כדי להלקות את החוטאים, והמקל למכת מרדות. הרי לנו שהכאה בשבט מעיקרא מותרת, לפיכך אף אם הכה בזה בשבט גדול שיש בו כדי להמית ואף על איבר שיש בו כדי להמית כיון שמעיקרא הותר לא מצינו לחלק בזה (וצ"ע וכי מותר לאבא להכות את בנו בכזה סוג שבט ואפילו עד כדי הכאה שעלולה להמית). אבל סכין וסייף וכן אבן ואגרופ שאין להם כל שייכות עם הכאה מותרת הרי זה נידון כרוצח עבד של אחרים. ואולי זה מה שבא אונקלוס להשמיענו "בשלטון" כלומר, כל מה שאנו מקילים גבי עבדו שנידון מדין יום או יומיים זה רק בהכאה כזו שמעיקרא יש לו כוח להשליט את מרותו עליו, לפיכך אף שעשה כן באופן שממית לית לן לחלק בזה. אבל כל שהכה הכאה שאין לו רשות בזה נידון כרוצח ובוזה אין את הדין של מעת לעת.

(ברם נראה מפשטות דברי רש"י שחולק הוא בזה על הרמב"ם שהרי הביא בדבריו את הדוגמא של כלי אבן, משמע שאף אם הכהו באבן שיש בו כדי להמית גם כן נידון במעליע ומינה בכל כלי אפילו בסייף, דגוה"כ נאמר בעבד כנעני שבכל מעליע אין לידו בו דין רוצח ומה לי באיזה כלי הכהו. ובמניח (במצוה נ' ס"ק י"א) העלה בתור מילתא דפשיטא דכל שעמד בדין יום או יומיים אין כאן כלל עון דרציחה עד שהעלה חקירה לגבי אדם שרצה להרוג עבד כנעני ושלח את האדון להרוג את עבדו ועמד מעליע שאין האדון חייב אם המשלח עובר על רציחתו, כיון דבגמ' בב"מ (דף י' ע"ב) גבי שלח שליח שאינו בר חיובא עובר המשלח על שליחתו כיון שהשליח אינו בר חיובא יש לחייב את המשלח על רציחתו. נראה מדבריו שאפילו אם האדון מכה את עבדו במזיד גמור במטרה לרוצחו הוא פטור לגמרי, דפשוט לו שהתורה

איתא בפרשה (פר' כ"א פס' כ' כ"א) "וכי יכה איש את עבדו ואת אמתו בשבט ומת תחת ידו נקום ינקם אך אם יום או יומיים יעמוד לא יקם כי כספו הוא".

ובפרש"י בד"ה בשבט: כשיש בו כדי להמית הכתוב מדבר, או אינו אלא אפילו אין בו כדי להמית: תלמוד לומר בישאל, ואם באבן יד אשר ימות בה או בכלי עץ יד אשר ימות בו הכהו. והלא דברים קל וחומר, ומה ישראל חמור אין עליו אלא אם כן הכהו בדבר שיש בו כדי להמית ועל אבר שהוא כדי להמית בהכאה זו, עבד הקל לא כל שכן. אך אם יום או יומיים יעמוד לא יקם, אם על יום אחד הוא פטור, על יומיים לא כל שכן? אלא יום שהוא כיומיים ואיזה זה מעת לעת. לא יקם כי כספו הוא, הא אחר שהכהו אף על פי ששהה".

מבואר כאן חדידשה התורה בעבד כנעני דאף ע"פ שהיכה את עבדו הכאה שיש בה כדי להמית שהרי הכהו באבן יד ובכלי עץ שיש בהם כדי להמית ועל אבר שיש בו כדי להמית וזוהי בעצם הכאת מוות אע"פ כן חדידשה לנו התורה שאין לדון אותו כרוצח אם עמד מעת לעת מהמכה משום שהוא קנין כספו, אבל אם הכה עבדו של אחר שאינו קנין כספו הרי הוא נידון למיתה אפילו אם מת לאחר כמה שנים כל שידוע לנו שמחמת המכה מת. מינה שאין עבד כנעני נחשב כגוי שהרי על הריגת גוי אינו נידון במיתת סייף ומיתתו היא רק בדיני שמים, משום שיש לו חיובי מצוות כשל אשה אף שעדיין לא נכנס לכלל ישראל שהרי אסור בישאלית אע"פ כן אינו בגדר גוי שהרי כשנעשה משוחרר אינו צריך טבילה ומילה כגו אלא הטבלתו לעבדות ומילתו כעבד עולים לו להיות כישראל מרגע ששוחרר על ידי גט שחרור שמפקיע את קנייני האיסור שבו. ולפי"ז הוי גזירת הכתוב מיוחדת שמפקיעה את חיוב מיתת האדון משום שהוא קנין כספו וצריך להבין מה העניין שקנין כספו יכול להפקיע ממנו דין רוצח כל שעמד במשך מעליע.

והנה בתרגום אונקלוס כתב וז"ל "וארי ימחי גבר ית עבדיה או ית אמתיה בשלטון וימות תחות ידיה אדתנא יתדן" ויש להבין למה נקט התרגום לשון "בשלטון" והרי תרגום בשבט הוא בחוטריה וכך הוא מתרגם בכל מקום למה כאן שינה את הלשון? ולכאורה יש מקום לחבר זאת עם הנאמר ברמב"ם (פ"ב מרוצח ושמירת נפש הלי י"ד) "יראה לי שהמכה את עבדו בסכין וסייף או באבן ואגרופ וכיוצא בהן ואמדוהו למיתה ומת אינו בדין יום או יומיים, אלא אפילו מת לאחר שנה נהרג עליו, לכך נאמר בשבט שלא ניתנה רשות להכותו אלא בשבט ומקל ורצועה וכיוצא בהן ולא בהכאה של רציחה". מבואר בזה חדידוש עצום, דאף שהוא מכה את עבדו במקל שיש בו

## "מלאכת מחשבת"

### דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

ולא יהיה מאמר פיו גדול מהכאתו, שהיה פטור בזה מדין יום או יומיים והוא הדין על זממתו אין להמיתו כשעמד מעל'יע, א"כ נחשבת עדותו, עדות שאי אתה יכול להזימה ותיפסל.

ברם לדעת הרמב"ם הנ"ל יש לומר שהעדות כשרה, כי כל הפטור כשעומד מעל'יע משום שיש לאדון רשות להכות את עבדו בשבת, אבל אם הכהו בברזל נידון כשאר רוצח אף כשימות לאחר שנים כיון שלזה אין לו רשות, אם כן יש לומר שאין לאדון רשות להעיד על עבדו (כיון שהוא עד שזומם שקר) והרי זה נחשב כאילו הורגו בסכין שנדון כרוצח אף אם יעמוד מעל'יע. לפי' חשיב שפיר עדותו שאתה יכול להזימה, כי גם לאחר הלנת הדין יש להמית את האדון כי הוא נחשב שהרג את עבדו שלא ברשות. ברם העלה שם שוב נידון כי שמע מאביו בעל הכלי חמדה זצ"ל שאמר לו בשם כ"ק הגאון הקדוש מקוצק זיע"א חידוש בדין יום או יומיים שנפטר האדון משום שכספו הוא, דכל זה משום שהעבד לא קיבל הכאה שיכול למות ממנה תיכף ומיד, לפיכך אין הוא נחשב מפקיר עבדו ושפיר חשיב קניין כספו, אבל אדון שמכה את עבדו הכאה שיש לו למות ממנה תיכף הרי זה כאילו הפקיר את עבדו ואין הוא נחשב קנין כספו.

(לכאורה זהו טעם שונה לחלוטין ממה שאמר הרמב"ם, כי לפי דברי הרמב"ם סיבת הפטור משום שהכהו ברשות וקניין כספו הוא טעם לעצם הרשות ולא סיבת הפטור, ואילו לדברי הגה"ק מקוצק הטעם שונה לחלוטין, ויכולנו לומר דלו יצויר שיכנו בכלי ברזל ויחיה מעת לעת גם בזה ניתן להשתמש בסברא שלא הפקירו, שהרי יכול הוא לחיות עדיין ואין ראייה שהפקירו ומה זה שייך להכאה בשבת? ואם נאמר שאמר טעמא דקרא ומחדש זאת שלא בדעת הרמב"ם וקושיית בן הכלי חמדה היא רק אליבא דסברתו נחא.

אלא דפלא בעיני הקצרות שאומר הוא טעמא דקרא, מה גם שזוהי סברא מאד מיוחדת, שהרי מיירי שהכהו מכה שיש בה כדי להמית ועל איבר שיש בו כדי להמית וזה שחי עדיין לא מוציא מכלל פטור, גם אם תהיה לנו אומדנא של רופא מומחה שיאמר תיכף שמכה זו תכביד וימות לאחר מעת לעת בתורת ודאי, למה שלא נאמר בזה שהאדון הפקירו והרי מכה זו קרובה לודאי שתמית? אלא ודאי שזוהי גזירת הכתוב לפטור כל שעמד מעל'יע, ואף אליבא דהרמב"ם צ"ל דאף הוא מודה שיהא גזירת הכתוב אלא שאומר סברא בזה שעל שבת יש לו היתר ולא נחתין לחלק בכוח המכה אם הוא מכה באופן שימית או באופן אחר, ומה שיש לומר בגזירה"כ של קניין כספו ולא שנפקע את עצם המיתה בכל שהות של מעל'יע אף בכל כלי, דזה רק בשבת, כך נראה היה לכאורה לומר מקופיא וצ"ע בזה)

ועתה יש לומר אחרי חידוש הגה"ק מקוצק זיע"א דהנה מבואר בגמי בכריתות דאם העידו שניים על פלוני שרבע שורו והוזמו העדים השור אינו נעשה הפקר, משום דהבעלים יודע הוא שהעדים מעידים שקר ויושב ומצפה שיוזמו העדים ולפיכך לא נתייאש משורו, וא"כ על זה הצד אותו האדון שמעיד עדות שקר הרי יודע בעצמו שעדותו שקר וא"כ אין כל ראייה שהפקיר את עבדו, שהרי יש לחוש שיוכחש או יוזם ותתבטל העדות וא"כ יש לומר שכל כוונתו הייתה רק לאיים על עבדו ועדיין אין ראייה שהפקיר את עבדו ויש להחשיבו כקנין כספו ויש לדון בדין יום או יומיים, וא"כ הדר הספק למקומו האם נחשבת עדות זו כעדות שאי אתה יכול להזימה, והניח את ספקו בצ"ע.

ג

וב"כלי חמדה" פלפל רבות בדברי בנו להקים זכר לבנו שנפטר צעיר לימים והיה תלמיד חכם מופלג מאד, ותמה מאד על הנחת היסוד שלו כי דומה דין העבד לדין שור, דאם אמנם חידשה הגמי בסנהדרין דאין אדם קרוב אל ממונו ולפיכך יכול להעיד על ממונו, אבל לעבדו דין אחר משום דלגבי בהמה כל השייכות שלו אליה הוא קניין ממונו ותו לא, לפיכך אין לזכות ממון זה להשוות לו דין פסול קורבה כלפי ממונו. אבל לגבי עבד יש לו מלבד קניין ממון גם קניין איסור והרי הוא אגוד בו לתת לו שטר שחרור ובלא זה אינו יכול לצאת מתחת ידו ואף אם

הפקיעה את המעשה מכלל רציחה. ברם לפי דברי הרמב"ם שהבאנו לעיל אי אפשר לומר כן, שהרי כל סיבת הפטור מבואר ברמב"ם משום שההכאה במקל הותרה לו כדי לחנך את העבד ולפיכך גם אם לא צמצם והכה את עבדו הכאה חזקה שיש בה כדי להמית, מכל מקום הוא עצמו לא נחית לזה, לפיכך יש להקל בזה, אבל אם מעיקרא יכוון האדון להכותו הכאה שיש בה מיתה היאך נוכל לחלק אליבא דהרמב"ם בין מקל לאבן ואגרוף, דעל שניהם לא הותר לו. אלא בודאי כתב המנ"ח סברא זאת רק לשיטת רש"י שמרבה כלי אבן וצ"ל שלמד שפטור מעל'יע הוא חידוש של התורה שעל פרק זה אינו נידון כלל כרוצח רק על הכאה שימות בה תיכף חייב הוא מיתה, לפיכך חידש במנ"ח שאף אם יכוון להדיא להמית את עבדו גם יפטר אם עמד מעל'יע וצ"ב בעיניו).

והנה במכילתא איתא: ומת תחת ידו, שתהא מיתתו ומיתתו ברשותו, הא אם הכהו ומכרו לאחר ומת הרי זה פטור. משמע מינה דאף אם מת העבד בתוך מעת לעת הוא פטור, דבעינן בדין מעת לעת שתהיה הכאתו ומיתתו כאחת אז הוי בדין יום או יומיים אבל אם לא הייתה הכאתו ומיתתו כאחת, אף אם מת בתוך מעת לעת הרי הוא פטור. וצריך ביאור מפני מה אין על הכאתו מיתה? והנה אי נימא כדברי המנ"ח שאין בדין ההכאה הנ"ל חיוב מיתה שנתמעטה הכאת האדון ממיתה, אפשר היה לומר דבדין זה נתחדשה גזה"כ דאם היה בתוך רשותו אם מת בתוך מעת לעת איכא חיוב מיתה, וכ"ז נתחדש דווקא במת ברשותו, אבל אם מכרו לאחר כיון דלא הוי תחת רשותו אין את החיוב אף שלא עמד מעל'יע מהכאה. אבל לדברי הרמב"ם שחידוש זה נאמר רק בגלל שהייתה הכאה של רשות אבל אין זה פטור של "כי כספו הוא" (אלא ביאור למה מותר להכותו כי כספו הוא ונתון תחת רשותו להכותו) לפיכך אם נתכוון להרגו באגרוף חייב אף אם יעמוד שנים רבות, הרי שהכאה זו ביסודה נחשבת לרציחה אלא שחידוש דין נתנה התורה לפטור את האדון בנסיבות מסוימות כשהכה בשבת ובוזה גופא אמרה שאם היה זה תוך מעל'יע חייב מיתה כי בזה נתגלה שההכאה ההיא הייתה אכזרית למדי שהרי לא היה יכול העבד לעמוד מכוח המכה א"כ מה לי מת ברשותו או מת ברשות אחרת?

ובהגהות הגר"א תיקן הגירסא להיפך, שאם מכרו לאחר אף אם הכהו בשבת ועמד יום או יומיים כיון שמכרו לאחר הרי הוא חייב כיון שאינו נידון בדין יום או יומיים. ולדברי הרמב"ם שיסוד הפטור כי הכהו הכאת רשות למה יתחייב מיתה אפילו אם עמד יום או יומיים כיון שאינו ברשותו. הרי לן שאין הפטור רק בגלל סיבה אחרת כי הוא קניין כספו ומכוח זה הקלה התורה אם עמד יום או יומיים, ולפיכך היכא שבשעת מיתה כבר לא היה ממונו אף שבשעת הכאה היה זה ברשותו ועשה זאת ברשות מכל מקום חייב מיתה כיון שבשעת מיתה אינו קניין כספו, הרי לנו שקנין כספו זו היא סיבת הפטור ולא בגלל שהכאה זו הייתה ברשותו, וצ"ב.

ב

ב"כלי חמדה" הביא את חקירת בנו זצ"ל, לגבי אדון אם יכול להעיד על עבדו על מעשה שמחייב מיתה, כגון חילל שבת ורוצה להצטרף עם עד נוסף להעיד עליו. ויסוד דבריו בנוי על גמי בסנהדרין (דף י" ע"א) פלוני רבע שורי, נאמן אף לגבי השור, דלא אמרינן אדם קרוב אצל ממונו נמי, והכי איתא להלכה. ומינה מסיק בן בעל הכלי חמדה שגם לגבי עבדו שחשיב כממונו אמרינן, אין אדם קרוב אצל ממונו, וע"כ נאמן להעיד על עבדו אף על עבירה שיש עמה מיתת ב"ד להצטרף עם עד כשר להעיד עליו שחילל שבת לחיבו סקילה. אלא שנסתפק שאולי לא מהני.

וצד הספק שלו, שהרי הלכה שאין להמית את הנידון באותו יום אלא צריך הלנת דין עד למחרת. והנה אם יעיד האדון על עבדו שחילל שבת, הרי בעצם הגדת העדות שלו חשיב כאילו הרגו, שהרי הורגים עד זומם על עדותו כאילו ביצע זאת בפועל, א"כ חשיב האדון בעדותו כאילו הרג את עבדו וחייב מיתה על כך, ברם אם צריך להמתין עד למחרת נמצא שעמד מעל'יע משעת ההגדה, א"כ איך נוכל להרגו על מאמר פיו

## "מלאכת מחשבת"

### דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

האדון וכאילו ינאי עצמו נידון בדיני נפשות, אי"כ יש מקום גדול לומר דכפי שלעניין דיני נפשות הוא קרוב וקשור אליו, כך לגבי דיני פסול קורבה יש שייכות לעבד עם האדון ולעניין זה קרוב הוא אליו ובלאו הכי הוא פסול להעיד עליו.

ברם יש לעיין בזה, דהנה מקור הדין שאין לקבל עדות שלא בפני בעל דין הוא מקרא ד"והועד בבעליו ולא ישמרנו". והנה איתא בחידושי הרשב"א (ב"ק דף ק"יב ד"ה משום סומכוס) דלאשווי לשור מועד שאני, דכתיב והועד בבעליו, אבל בשאר דברים לרבנן לא בעינן בפני הבעלים, דאין למדים דיני ממונות מדיני נפשות, יעו"ש ברשב"א.

מבואר עכ"פ בדברי הרשב"א דלפיכך צריכים להעיד בפני הבעלים כיון דדיני השור הם כדיני נפשות, אף ע"ג דלעניין בעלים הוי רק דיני ממונות, אלא ע"כ כיון דמעורב בזה דיני נפשות החמורים לפיכך דנים בזה כדיני נפשות אף שבמהותו זה דיני ממונות, אי"כ לפי"ז אפשר היה לדחות ולומר, דאין כל ראיה מדינו של ינאי לכאן, דלעולם אין שום חילוק דין בין עבד לשור ולעניין פסול קרובה אפשר שנחשב הוא כדן ממון, שלגביו אמרינן אין אדם קרוב אצל ממונו (כסברת בן הכלי חמדה) רק לגבי והועד בבעליו ישנה הלכה שאם פתיכי בעינין דיני נפשות נחשב הדבר כדיני נפשות, לפיכך היה לינאי לעמוד כדן דיני נפשות, ועדיין יש לדון בסברא הנ"ל רבות (יעו"ש שם בכלי חמדה שהאר"ך רבות בעינין, ואכמ"ל במסגרת מצומצמת זו).

יפקירו ובטל ממנו קניין ממון עדיין הוא אגוד בו לתת לו שטר שחרור, וא"כ כיון שהוא משועבד ותלוי בעבדו וכל דעתו תלויה בו אי אפשר שיוכל להעיד עליו. וראייה יש להביא דחלוק דין עבדו מדין שורו, מהגמ' בסנהדרין (דף י"ט ע"א) גבי עבדו של ינאי שקטל את הנפש, אמר להו ר' שמעון בן שטח לחכמים תנו עיניכם בו ונדונו, שלחו לו עבדך קטל נפש, שדר להו (כלומר את העבד בלעדיו), שדרו ליה תא אנת נמי להכי, דכתיב "והועד בבעליו" אמרה תורה יבוא בעל השור ויעמוד על שורו, אתא ויתבי, אמר ליה ר' שמעון בן שטח, ינאי המלך עמוד על רגליך ויעידו בך, ולא לפנינו אתה עומד, אלא לפני מי שאמר והיה העולם אתה עומד, שנאמר ועמדו שני האנשים אשר להם הריב וגו'.

והקשו בתוס' (ד"ה ינאי המלך) דהנה איתא בגמ' בשבועות (דף ל' ע"א) שאם רצו להושיב את שניהם מושיבין ואינו אסור אלא אחד עומד ואחד יושב, אם כן לא היה צריך המלך לעמוד ובלבד שישב אותו שכנגדו? (כלומר בית דין שהם בעלי התביעה כנגדו) ותיצו תוס' דדיני נפשות שאני. ויש לתמוה על דברי התוס' דמה דיני נפשות איכא הכא, דאם אמנם לעבד גופא הוי דיני נפשות אבל לינאי גופא אין זה דיני נפשות שהרי העבד הזה אינו חשוב רק כשורו? אלא ע"כ שחלוק עבד משור, דאצל שור אין כלפי השור רק דיני ממונות ותו לא, לפיכך אין הוא נחשב קרוב אליו, אבל גבי עבד כיון שהעבד אגוד בו בדיני איסור הרי הוא קשור אליו גם לעניין זה שדיני נפשות של העבד הן כגופו של

\*\*\*

### בעניין "נעשה ונשמע" -- מאת הרה"ג מחשובי מזכי הרבים מו"ה רבי יוחנן ריינר שליט"א

**בשבת פרשת יתרו** בתפילת שחרית התעוררה בי שאלה עצומה, שהרי עם ישראל התגיייר בקבלת התורה, והרי יש כלל שגר שהתגיייר כתינוק שנולד, ועד כדי כך הכלל הזה עוצמתי שאפילו מותר לו להתחתן עם אמו או אחותו כי הם כאנשים זרים ממש לאחר שהתגייירו.

**ולפי** זה קשה למה כתוב שבחטא המרגלים בטי' באב בלילה עם ישראל בכה למשפחותיו ופי' רש"י על פי הגמרא **יומא עה'** שבכו על עסקי משפחות שנאסרו להם עריות והיו צריכים לגרש את נשותיהם שהתחתנו עמם קודם מתן תורה, כי לפני מתן תורה הם התחתנו עם עריות כגון אם משה - יוכבד שהייתה דודה של בעלה עמרם אבי משה רבינו, וקשה מאוד למה בכו? וכי למה היה להם להיפרד לאחר מתן תורה הרי גר שנולד כתינוק שנולד ואין עליהם איסור קרובים בקרוביהם מלפני הגירות???

**והצגתי** שאלה זו בפני **הגאון ר' יחיאל נוביק שליט"א** והוא ענה לי **שהמהר"ל** שואל שאלה זו, וענה שהיות ובורא עולם גייר אותם בכפייה בכך שכפה עליהם הר כגיגית כפי שכתב רש"י בפרשת ויתרו על הפסוק **"ויתייצבו בתחתית ההר"**, ולכן לא הייתה להם קבלת גירות מושלמת לגבי שיחשבו כתינוק שנולד, ולכן עדיין נשאר להם קרבת הבשר וממילא נאסרו בקרוביהם.

**ונשאלת** השאלה, הרי עם ישראל אמרו לפני זה **"נעשה ונשמע"** וזה קבלת התורה באהבה מתוך רצון אמיתי מכל הלב, ואם כן היה כאן גירות מרצון - גירות מושלמת?? ולפי זה הרי הם כן כתינוק שנולד מחמת הגירות??

**ואכן בשפתי חכמים** כתב שבהתחלה עם ישראל קיבל את התורה באהבה גמורה כשאמרו נעשה ונשמע, אבל בגלל ששמעו את הקולות ואת העשן הם נבהלו וחזרו בהם, ולכן בורא עולם כפה עליהם הר כגיגית, ולכן זה נחשב כגירות בכפייה ולכן נשאר בהם איסור קרובות כי הם לא כתינוק שנולד.

**ונשאלת** השאלה, לשם מה בורא עולם הפחיד את עם ישראל בקולות ובעשן, שבכך גרם לעם ישראל לחזור בהם מרצונם הטוב לקבל את התורה, ואחרי זה לכפות עליהם הר כגיגית, לכאורה עדיף היה שלא יהיו קולות ועשן וכך לא יפחדו ועם ישראל ישארו ב"נעשה ונשמע", ברצונם הטוב לקבל את התורה בשמחה ומרצון טהור??

**והתשובה** שהתחדשה לי וכל כך התענגתי בשבת מתשובה זו, שזה היה עונג שבת מושלם עבורי, שבורא עולם בכוונה רצה שעם ישראל לא יהיו כתינוק שנולד בגרותם, כי אם כן הם יפסידו את החיבור והקרבה המשפחתית לאבות הקדושים - לאברהם יצחק ויעקב!! ולכן ברור שבורא עולם תכנן שגם יגידו "נעשה ונשמע" וגם יחזרו בהם וגם יתגייירו מתוך כפייה!!! הכל למען הקשר שלנו לאבות הקדושים!!! ואין שמחה יותר משמחה על חידוש זה!!!

**ולפי** זה מובן למה כתוב שעם ישראל בכו ט' באב "על משפחותיו" ולא כתוב "על משפחותם", כי עם ישראל בכו על 2 משפחות, שאם הגרות תהיה מושלמת אכן תותר להם הנישואים עם הקרובות אבל אז יש להם לבכות על הקרבה שלהם לאבות הקדושים שנחתכה, ואם הגירות לא מושלמת אזי הם ישמחו שהם קשורים לאבות הקדושים אבל יש להם לבכות על פירוק הנישואים עם קרוביהם.

**והיות** ובכיייתם כביכול הם העדיפו גירות מושלמת והתנתקות מהאבות הקדושים לכן בליל זה ליל ט' באב נגזר עליהם בכי לדורות על חורבן הבית כי אז כביכול לא קיבלו הגנה של זכות האבות הקדושים כי בלילה זה רצו להתנתק מקרבתם לאבות.

**ואולי** בגלל זה בורא עולם הקשיב רק לרחל אמנו, כי היא כביכול הסכימה להתנתק ממשפחת האבות בכך שויתרה על הנישואין עם יעקב עבור לאה אחותה, ובכך הסתכנה שעשו יקח אותה לאשה, ואכן היא נקברה בנפרד מהאבות הקדושים כי בזה כוחה, שגם במצב שעם ישראל מנותקים מהאבות, בכל זאת זה זכותה שבורא עולם יחמול עלינו בזכותה!!!

**אבל** ט' באב יתהפך ליום שמח, כי בסופו של דבר על הצד שהגירות מושלמת אז ממילא הגירות שלהם הייתה מתוך "נעשה ונשמע" שזה גירות מושלמת בשמחה אמיתית, וזה שלימות עם ישראל, וממילא בורא עולם ישמח בעם ישראל,

**אבל** זה רק כשעם ישראל יתנתקו מהנגיעות הרעות, וכל כולם יהיה לעשות רצון אבינו שבשמים באופן מושלם, ואז גם אם יסתיים זכות האבות הקדושים כפי שכתוב בפרשת האזינו, בכל זאת אז תבוא הגאולה לעם ישראל בזכות ה"נעשה ונשמע".

## "מלאכת מחשבת"

### דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

**הערה שהתקבלה מהרה"ג ר' שמעון מוזס שליט"א על מאמרו הנפלא שהרה"ג רבי מרדכי פצ'יפצי שליט"א משבוע שעבר.**

ראיתי דבריו הנפלאים של הרה"ג ר' מרדכי פצ'יפצי שליט"א בעניין על מה עברו ישראל בחטא העגל, וראיתי להעיר בזה, והנני מעתיק לשון המדר' בפר' כי תשא (פמ"ד, ד') ודבריו הובאו גם ברש"י אקרא דזכור לאברהם עיי"ש. וז"ל המדרש: "אמר משה, ריבון העולם, על מה אתה כועס על ישראל? אמר, בשביל שבטלו עשרת הדברות. אי"ל יש להן מהיכן למפרע, אי"ל מנני? אמר היזכר שניסית אברהם בי ניסיונות ויצאו עשר בעשרי עכ"ל.

הרי קמן מפורש דעברו ישראל על כל הי' דברות. ועיי"ש במפרשי המדרש דיש שפי' דחשיב שעברו על כולם מפני הגילוי עריות שהי' שם, ויש מי שפי' דהוא מפני שהמודה בעי' הרי"ז ככופר בכל התורה כולה. אמנם לפי"ז ק"ק דמשמע שעברו על כל התורה שקבלו עד השתא, ולא דזוקא אי' הדברות, ואי"כ מהו ויצאו עשר בעשר? (ובע"כ צ"ל דלא חשיב רק מה שנצטוו מזמן מת"ת ממש וזה היה רק י' הדברות דמיד אח"כ עלה משה למרום) ושמא אפשר לחדד בזה כך (ולע"ע אין לי ראייה ליסוד זה ובאם אי מי מן הת"ח המעיינים בגיליון מופלא זה יש לו מה להוסיף אודה לו אם לא יהי' ככובש ידיעתו). דבקרא דלעיל כתיב (שמות פ"כ א) "וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר" ופירש"י וז"ל: "מלמד שאמר הקב"ה י' הדברות בדבור אחד, מה שאי"א לאדם לומר כן. אי"כ מה תלמוד לומר עוד, אנכי ולא יהיה לך? שחזר ופי' על כל דיבור ודיבור בפני עצמו". ודבר זה צריך תלמוד, מהו עומק העניין של דיבור אחד ומה בעי הקב"ה להשמיענו בזה? ונראה ביאור הדבר, דבעצם שורש כל הדברות הוא דיבור אחד ומי"מ שבני אדם יבינו ביאור זה נזקק הקב"ה כביכול לחלק ולפרש הדיבור בי' דברות מחולקות, ומי"מ השורש לא נשתנה, דהיינו דיבור אחד, ואי"כ כל העובר על משהו מתוך הי' דברות הרי שמעט מן הדיבור השרשי שהוא דיבור אחד וממילא עבר על כל הי' דכמשי"כ בשרשם הם א', ומשי"ה כשעברו ישראל על אנכי ועל לא יהיה לך חשיב כעוברים על כל הי' דברות, ועיי"ן.

ואחתום בברכה לרב העורך שליט"א על כך, שמדי שבת בשבתו אנו זוכים לראות את מלאכת מחשבתו, עשויה ביד אומן מעשה ארג בחכמה בתבונה ובדעת, כה יתן וכה יוסיף. בברכה מרובה ש. מוזס.

~~~~~

## "נחשבה" – הגאון רבי יהואל הלוי נוביק שליט"א

עי' רש"י על ורצע אדוניו, אוון ששמעה על הר סיני וגו'. מכואר שיש תביעה על האוון, דאם לא כן מדוע האוון נרצעת הא החטא הי' בשאר האברים, ומוכה שאמנם החטא לא היה אלא בכח השמיעה, שאם היתה שמיעה מעולה, לא הי' בא לידי חטא, והיינו משום דשמיעה היא קבלה, ואם תקבלו יערב לכם מכאן ואילך, וכאשר לב האדם הפי' הריהו מקיים ממילא.

והנה יש ואדם עובר עבירה מחמת שחטר לו יראת שמים באופן כללי, ואזי אין שום חיוב מיוחד, אמנם כאן גילתה התורה שיש סיבה מיוחדת מדוע עבר על איסור גניבה, כי לא שמע, ועל כן עליו להרצע באזנו.

ויש בזה הערה נוראה, עד היכן דברים מוגיעים, ששוה לרצוע אוון בשביל חסרון קיום של עבדי ולא עבדים לעבדים. ובשלמא במכרוהו כ"ד שעבר על גניבה, אבל מוכר עצמו שעבר על איסור עשה דעבדי הם ולא עבדים לעבדים, מדוע כ"כ המור עונשו, אמנם כן אפילו איסור עשה, כאשר רואים שחטר שמיעה הוא, יש להחמיר עליו.

ויש לומר דהטעם הוא משום דיש יסוד להניח שיש לו חסרון שמיעה באופן כללי, ואם אינו שומע את מעמד הר סיני, מי יודע עד היכן יגיע. והיום אומר לו עשה כך ומהר אומר לו עשה כך, עד שעובד עבודת כוכבים והולך ועובד.

והנה כלל ישראל אמרו נעשה ונשמע, ואמר הקב"ה מי גילה רז זה לבני שמלאכי השרת משתמשים בו, וי"ל דאחר הנעשה צריך להעפיל עוד, וכיצד עושים זאת, ע"י שמיעה, דהשמיעה מתוך הכנה מביאה עשי', ולא סתם עשי' אלא אפי' מעל הטבע, אמנם בתנאי אחד של קדמיות פומייכו לאודנייכו, והיינו ההתבוננות לנכונות לעשות רצון אביו שבשמים.

ובאמת כהיום יש מקצוע כזה שלומדים כיצד לשכנע אנשים לעשות כאשר יאמרו להם, ואנשים מנצלים כה זה לרע, אבל כאשר מנצלים כה זה לטוב, נאמר בן תומת ישרים תנחם, וכאשר אין נכונות זו למקום המתאים שהיא התורה, על זה נאמר וסלף בוגדים ישדם.

והנה לא כאשר נדמה לנו במבט שטחי, שיש כאן מסירות נפש, אלא להיפך, תומת ישרים תנחם אל מחוז הפצם, וסלף בוגדים ישדם, והינו כי חוסר האימוץ בד' ובתורתו ח"ו הוא חסר הגיוון, והרי זה דומה לאנשים שמפתחים פחדים ללא סיבה אמיתית, וכמו כן בזה, עצת היצר היא שאינה אמיתית, אמנם כאשר אדם מניח לאוזנו לשמוע והולך בתמימות עם הקב"ה, הרי הוא זוכה להגיע לתכלית ולטוב האמיתי.

ובשבת דף פ"ה ע"א, ההוא צדוקי הדווייה לרבא דקא מעייין בשמעתא ויתבה אצבעתא ידידיה תותי כרעא וקא מייץ בהו וקא מבקען אצבעתיה דמא אמר ליה עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו אכתי כפהזותייכו קיימיתו ברישא איבעיא לכו למשמע אי מציתו קבליתו ואי לא קבליתו אמר ליה אנן דסגינן בשלימותא כתיב בן תמת ישרים תנחם הנך אינשי דסגן בעלילותא כתיב בהו וסלף בוגדים ישדם.

ועי' מהרש"א שבת פ"ה ע"ב, על דברי הגמ' הנ"ל שכתב די"ל ע"ד בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו והבא לטהר מסייעין אותו והיינו תומת ישרים שרוצים לילך בדרך ישר גם כי קשה עליהם לעשות תנחם לסייעם מן השמים וההפך סלף בוגדים לילך דרך סלף ואינו ישר ישדם דהבא לטמא פותחין לו וק"ל.

ומכואר מדבריו, דתומת ישרים תנחם היינו סיעתא דשמיא, וסלף בוגדים ישדם היינו בגדר של בא לטמא פותחים לו, ודו"ק.

והנה חז"ל אמרו, תורה משפטים לפני ומשפטים אהרי, ע"ש. וי"ל דהגדר הוא דע"י שהאדם הוא בן תורה, הוא בגדר של מלך במשפט יעמיד ארץ, ורואים שדיבורו בנחת עם הבריות, אף דפעמים שגם בן תורה נמצא במצב לחוץ, אבל אכלו בלבו וצהלתו על פניו, וזהו ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, והיינו שכאשר האדם נדבק בדרך התורה הרי כל הנהגתו היא בדרך משפט. וד' יעזרניו על דבר כבוד שמו.

~~~~~

## "(הוציאה) ממסגר נפשי".

### פרק ס"ה – ד"ר מנגלה מביצע את הפיתרון הסופי בתלמידי ישיבת מונקאטש.

תקציד ענייני:

ד"ר שפירא מודיע לר' אבישל כי עליו להתעבב בארץ, עד שיגיע לרמת איזון מספקת, הוא חייב לעבור מעקב צמוד במשך חודש ימים, גם לאחר שיחזור לצרפת עליו לקחת את המוסחת בהדרגתיות, ר' לייבש מטיל את התפקיד מעתה על ר' אליהו שם טוב, עליו לשכנע את עדיאל פדיה לתת לו את הסולר של ואת התכתבות ליונתן שרלן יבצע ר' אליהו. ר' לייבש מחליט להטיל עליו את האחריות, רק לאחר שמכח כי ניתן לסמוך עליו במאת האחוזים.

## "מלאכת מחשבת"

### דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

באווווי ממשכה המערה, אשר חילי ה-SS מנסים לפזר את תלמידי הישיבה בין הבולקים ולהפריד את לייביש מהם. אך הם נתקלים בהתנגדות עזה מצד לייביש שמודיע חד משמעית שדין אחד לסלם לחיים ולמוות. מפקד הקבצה קלאוס שינפלד אבד עצות, הוא לא יכול להפריד כי זה יביא ללייביש להתאבד ובכך יעורר את זעמו של ד"ר מנגלה, מאידך הוא צריך להפריד אותם מחבריו, כדי לבצע את השלב השני בתכנית (חיסול בתאי הגזים). לאחר שנתקל במבוי סתום הוא מחליט על דעת עצמו לנהוג כמנגלה בשעתו, לשקן לעת עתה את סלם בבזק אחד עד להדממת הבאה שתקלע אליו. הוא מחוקן בזק שלם (סו' 31) ומשקן את בחורי הישיבה בבזק תחת זקן הבזק יעקב קזלצ'יק יהודי שמשמש כקאפו ומעורר את אימת כל הנאצים בשל מימדיו גופו הענק וחוסם (מסוגל לעקם פטי ברזל של מסילת רכבת בידיו החסומות). לאחר שבע עורך מנגלה חיפוש אחר לייביש שאמור להשתקן בבזק 66 של היחסים. הוא לא מוצא אותם שם ומחזיק את קלאוס שינפלד כדי לברר את הסיבה, הוא חוקר אותו על הפשיעה ולא מוסר לקבל את ההצטדקות שלו, לאחר מיכן הוא שופט אותו לכליאה בבזק האימתני 11 שם מסיימים את החיים בדרך כלל.

יונתן שרלין מכין את הרצאת הגמר, הוא יושב עליה כמעט כל הלילה עד לליטוש האחרון, הוא יוצא במעבה החושך ועובר דרך חורשת עצים עבותה, הוא לא מבחין בשני גברתנים שמסתתרים בין העצים, כשמגיע סמוך אליהם הם תוקפים אותו ומכים אותו ללא רחם עד לאבדון ההכרה, הם משאירים אותו מדמם ופצוע אמש. לקראת בקר מוצאים אותו ראשוני המטיילים, הם מזעיקים עזרה דחופה. יונתן מבטל חסר הכרה לבית חולים אזורי שם הוא שוכב חסר הכרה במשך שבועיים. בינתיים מתנהלת חקירה משטרית שלא מעלה דבר, אך בשל לחץ מלמעלה התיק לא נסגר מחוסר עניין ציבורי. רם מטיל את כל כבוד המשקל ומחייב את בם פול להיכנס לעובי הקורה אחרת יטיל את האשמה ב, פול הנפחד מביא צוות חוקרים חדשים הוא מעביר את כל הכמרים בחקירת פולגרף (גלאי אמת) לאחר חקירה מאומצת מתגלים האשמים טרוסט המוחות. רם ממצה איתם את כל חומר הדין, כל הישגיהם נמחקים, הם מוקעים על ידי מסדר הכמרים ומרצים 20 שנות מאסר על ביצוע הפשע.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

יונתן שרלין שכב כחודש שלם בבית החולים האזורי מתאושש מהחבלות הרבות שנגרמו לו, היה עליו לעבור שני ניתוחים מורכבים מאד כדי לאחות שברים בכמה מקומות בגוף. באותם ימים היה לו זמן רב להרהר במשמעות החיים, הוא קלט יותר ויותר כי הוא "נטע זר" בתוך העולם הנוצרי, כמה שינסה להתעורר בו עדיין הוא גוף זר, דבר זה הכאיב לו מאד. הוא ניצל את המחשב הנייד שהיה לצידו לגלוש באינטרנט (עוד לא יצא לו לשמוע על האיסור לגלוש באינטרנט) הוא חיפש חומר על חיי המומרים שניסו להתעורר בעולם הנוצרי ומצא בתחום זה חומר רב מאד, הוא גילה פרט מעניין מאד, רובם ככולם לא עשו שם חיל, הם סבלו רדיפות והצקות מהחברה שלא אהבה אותם. התגלה לו עתה במוחש, כי ההלכה הידועה "בידוע שעשו שונא לישראל" אינו חל רק כלפי יהודים אדוקים בדתם אלא אף (ואולי בעיקר) פוגע במומרים שאינם מקבלים יחס הוגן מהעולם הנוצרי, כי בגוף הישראלי קיים איזשהו נוגדן שאינו מאפשר לו להתאחות עם הגויים. מסקנא זו הכאיבה לו עתה שבעתיים, אם קך גם אם יהיה כומר ראשי (אפיפיור) ישנאו אותו ויציקו לו בלי גבול.

היסורים הרבים אותם חש העבירו לו מסרים חדים ביותר: אין לי מה לחפש בין הגויים, יום אחד טוב לא היה לי איתם. אותם אלו שהכו אותי הם כנראה טרוסט המוחות או שלוחיהם, בכל ימי הנופש הפגינו הללו כלפי שנאה איומה שנובעת מקנאה רבה על התקדמותי המהירה בסולם הכמורה, לאחר שנאשו להשפילני דרך ויכוחים עברו לשלב המעשים.

שאלה קשה ניקרה במוחו: אם הייתי נוצרי מבטן ומלידה האם היו שונאים אותי כל קך? מה בעצם כאב להם בהצלחתי? שנאה גזענית כיהודי לשעבר או סתם קנאה אישית? השאלה התחזדה אצלו יותר: הרי אין סיכוי שכל הארבעה יבחרו לתפקיד ראש הכנסיה, שלושה מתוכם היו צריכים לוותר למצליח, נמצא שכל האיגוד שלהם יותר על רקע אישי נגד, במה חטאתי להם יותר מכל האחרים? הרי מעולם לא ניסיתי בעבר להצר את צעדיהם?

המחשבות הללו אכלו את לבו, הוא לא יכול היה להחליט אם זוהי שנאה אישית אליו בתור מצליחן או שנאה כבושה על רקע יהדותו לשעבר, גם בדידותו הציקה לו מאד, הוא כמעט לא זכה לביקור, מלבד איזה כומר זוטרי אחד שניים שעשו טובה בזה שבאו לכמה רגעים לראות שהוא עדיין חי, בעוד שחולים אחרים פונקו עם מבקרים למכביר. הוא היה מספיק נבון לקלוט שיש לו חלק ביצירת הבידוד, מעולם לא השתדל להיות חברותי, יחסו כלפי חבריו שפחות מבריקים ממנו היה לא מעט מתנשא, בכך מנע את הקשר, אבל טבעו של אדם, לא להאשים את עצמו, הוא יעדיף לתלות את רוב הפגמים בזולתו ומעט מאד בעצמו.

בפרק זמן זה היו לו גם הרהורים רבים על שני אנשים שהכיר, רנו שירק ובנו פול, הוא לא ידע להחליט אם הם בצד שלו או שגם הם חושבים רק על עצמם. המסדר שהעביר לו מרסל סיטרוואן חלחל עמוק בתוכו, הם גרמו לו לשאול את עצמו, מה עומד מאחורי כל הצעדים של רנו? למה הוא מקדם אותו במהירות שיא? הוא הגיע בגיל 33 וחצי לדרגת בישוף ונחשב לבישוף הצעיר ביותר, רוב הכמרים שהגיעו לדרגה זו כבר חצו את שנות הארבעים והחמישים לחייהם, בקצב קידום זה הוא יוכל להגיע לפני גיל ארבעים לדרגת ארכבישוף ואולי אף מעבר לזה. אצה לרנו הדרך להביאו לדרגה בכירה ביותר בגיל צעיר למדי, מה בווער לו לראותו בוותיקן? חייב להיות שמשוהו מאד רציני מסתתר פה, מהו?

הזיכרונות צפו במוחו כשזכר ברוברט מלאר שחטף אותו בכוח והביאו למלון **Grand Hotel Via Veneto** ברומא לפני שמונה וחצי חודשים. הוא זוכר את הפחד האיום שתקף אותו כשהגיע לפגישה, וקלט שמביאים אותו לרנו שירק לחקירה, רוברט אחז בידיו בכוח רב כדי שלא ינסה להימלט, באותו זמן חש כמי שמובל ל"משפט שדה" שעלול להסתיים בהוצאה מהירה להורג. אבל רנו קיבל אותו בסבר פנים יפות מאד, הוא רמז לו לשבת לא הרחק ממנו, במקביל רמז לרוברט מלאר לצאת מהחדר ולהותיר את שניהם לבד. לאחר מיכן ביקש ממנו בקול שקט ובארשת נינוחה מאד, לספר לו על המניעים שלו לבריחה.

יונתן שהתאושש מההלם סיפר לו על החלומות שהחלו לפקוד אותו במשך תקופה ארוכה קודם לבריחה, כשאביו ז'ל הגיע אליו בחלום כמעט מידי לילה ודרש ממנו בצורה נמרצת לשוב לדת אבותיו. הוא זוכר היטב כי בתחילה סירב לו, הוא הבהיר לו כי הוא כבר שקוע בתוך העולם הנוצרי מכף רגל ועד ראש עד שאי אפשר לדרוש ממנו לקום וללכת. אך דיבורים אלו לא עשו על האב כל רושם, הוא המשיך לאיים על חיי עד שקך בחייו, כשראה שאין לדברים סוף החליט לברוח לאנגליה כשכוונתו להגר לארה"ב שם יוכל לשוב ליהדותו.

כל אותם רגעים חש איך לבו הולם בחזהו האם רנו יבחין שחלק מדבריו הם שקר וכי גם לו עצמו היו מחשבות לשוב ליהדות, אך לרנו היו "פני ספינקס" (פסל מצרר בעל פנים קפואות) שלא הסגירו שמץ הבעה, אי אפשר היה להתרשם מה הוא חושב עליו, או אם יש לו השגה או תגובה על הנאמר. משל הוא חלק מתפאורת החדר, לאחר שגמר לספר את כל השתלשלות הבריחה השתררה לה שתיקה ארוכה בחדר. משך מספר

## "מלאכת מחשבת"

### דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

דקות ישב רנו מכונס בתוך עצמו עד שהחליט להגיב, דבריו נשמעו חתוכים ומלוטשים למד, אלא שלשם שינוי עבר לדבר באיטלקית.

"ידידיה יקיר, אני מבין היטב מה עבר עליך, אין לנו חלילה וחס כעס על מה שקרה, מדברך ניכר כי מה שנעשה לא היה בשליטתך, פעלת פשוט מתוך פחד אימים שכבש את לבך לחלוטין. אבל אתה מסכים ומבין שעליך להיות איתנו, הבה נניח לעבר ונפנה אל העתיד, ובכן אני רוצה לומר לך מספר מילים. אני לא נכנס איתך לדיאלוג בנושאי אמונה, כי אני בטוח שאתה בצד שלנו, עד כמה שידוע לי, לא הבעת לראג כפירה בנצרות, היה נמנע ממני לתת לך להמשיך בתפקידי הכמורה אם היית מערער על עיקרי אמונתנו, ברור כשמש בצהרים שאי אפשר לכומר להיות כופר בנצרות, כפי שהבדיל רב יהודי אינו יכול להיות אפיקורוס, אלא שיש לך בעיה עם חלומות שמטרידים אותך מאד, אני לא נכנס איתך כעת לויכוחים פילוסופיים עד כמה ממשות יש לחלומות הללו, זה לא ענייני ואני לא מעוניין לשבת בנישה הזו, את זה אשאיר לכל הפסיכיאטרים למיניהם. אבל בלי פילוסופיות אבהיר לך משהו פשוט ביותר וזה ירגיע את מצפונך לגמרי, אין לי כל ספק שיהיה לך שיעור על נקיפות מצפון שמציקים ללבך על בגידה בכיכול בעם היהודי, רגשות אלו טבעיים ביותר, הם חלק מתכונות אנוש שהוטבעו בתוכו, אתה חלק אינטגרלי של העם שלך ויש לך רגשי הזדהות עמו, רגשות אלו מביאים לך את החלומות שמבעיתים אותך.

לפיך אגלה לך משהו ששמרתי עד עתה בסוד וכעת אוכל לגלות לך, הועדתי לך מזה זמן כביר תפקיד חשוב ביותר שיתבצע על ידך בעתיד, תפקיד זה גם יעשה טוב לעם היהודי, טובה כזו לא תוכל להגיע להם ממך כיהודי רק ככומר נוצרי, אני לא יכול להבהיר לך מהי הטובה ועד כמה היא תועיל לעם היהודי, אני רק יכול להבהיר לך כעת, כי טובה זו כל כך גדולה וחשובה לעם היהודי זה ממש מתבקש עבורם, אני מבטיח לך נאמנה, כי לעם היהודי עוד יהיה בעתיד הכרת הטוב גדולה ביותר על התפקיד שתיתול בו חלק, ידעיה זו עלך לשנן כל הזמן והיא תרגיע את מצפונך שמציק לך, מעתה תראה שהחלומות יפסיקו להבעית אותך, אם יקרה ואבך ז"ל ישוב אליך בחלום אמור לו בזה הלשון: אבא יקר, אתה יכול להתגאות בתפקיד הגדול והחשוב שיש לי, כי בזה אני תורם לעם היהודי יותר מכולם".

היה לרנו שירק כושר שכנוע מדהים ביותר, עד שיכול היה לשכנע את האנשים השכלתניים ביותר ששולטים בשכלם ואינם מקבלים בדידות בקלי קלות, יונתן הפיקח נפל באותם רגעים ל"מלכודת הדבש" שטמן לו רנו, מאותו רגע התנקה מצפוננו לחלוטין, למרבה הפלא אביו שוב לא הופיע אליו בחלומות זה שכנע אותו באמיתות דברי רנו, עד שנכנס למעגל העשייה שוב בלי פקפוק.

אבל אחרי המילים של מרסל סיטרוואן החלו לנקר בו שוב הרהורי ספק: (א) האם באמת רנו מתכוון לטובתו? (ב) מהו התפקיד המיוחד שיועיל לעם היהודי? (ג) למה העם היהודי שנרדף על ידי הנצרות זה אלפיים שנה מקבל עדנה, איך תישכח שנאת עולם לעם עולם' ולא עוד, אלא שייטיבו לו?! (ד) מה העניין שרנו כל כך דבק בו יותר מכל האחרים, האם יש בו משהו מיוחד במינו שאין לאחרים? אמנם הוא מלומד מאד, אבל מאיך אין לו חברים בכלל ואין לו כושר ניהול, הוא לא יכול להתכחש לעובדה שהוא לא מצליח לקנות ידידים אפילו ברמה הפשוטה ביותר, כרגע אין לו בעולם אפילו חבר אחד אמיתי, למה אם כן רנו כל כך משוכנע ביכולותיו? האם מסתתרת כאן איזו תכנית אחרת שאין לו עליה כל מושג ורנו יכול להפיק ממנה את מלוא התועלת ולמעשה הוא בעצם רק כלי משחק??

עליו להתחיל לברר בדרכים שונות שלא תגענה לרנו, מהי התכנית המסתורית שמייעד לו ובמה תועיל לעם היהודי.



לאחר שר' אביש'ל הגיע לביקורת חוזרת אצל ד"ר שפירא, שוחח איתו הרופא בקפדנות רבה, הוא הודיע לו כי הבדיקות השונות העלו כי חלה הזנחה רבה במצב הסוכרת וכי עליו להיכנס למשטר קפדני מאד, כדי לשמור על רמת סוכר טובה. "יש לך נס גדול שבאת ברגע האחרון, אם היית מאחר ביום יומיים יתכן שהיה נגרם לך נזק בלתי הפיך. כדי להפיק לקחים עלי לשאול אותך מספר שאלות כדי לעמוד על סיבת ההזנחה. חשוב לי לדעת, איך הגעת לכוון הזנחה אחרי שהיית קפדן מאד מעת שלקית במחלה. היית אמור להיות במצב מעולה, למה א"כ הבדיקות מראות תוצאות כל כך גרועות?!"

ר' אביש'ל לא ידע מה לענות לו על השאלות הטרחניות לטעמו, הוא סיפר לו את סדר יומו בצורה מלאה, מה הוא אוכל ומתי הוא סועד את לבו ואין לו הסבר למה באמת מצבו הסוכרת הופר.

אבל לאחר שהרופא החל לחזור יותר ויותר לעומק, אולץ לספר לו על התענינות הרבות שעושה בגלל כל מיני חלומות רעים שפוקדים אותו. כששמע הרופא כי ר' אביש'ל מרבה בצומות כעס עליו מאד, הוא קרא לו "מטורף ומתאבד שיער" הוא הודיע לו חד משמעית כי אם ימשיך בצומות, עליו לכתוב כבר כעת צוואה ולהכין לעצמו חלקה עוד היום (אפשר להזמין דרך האינטרנט בתוך חצי שעה בחלקה מוכובדת מאד). כי במצב הזה תוך תקופה קצרה יגיע לשם. "אם חפץ חיים אתה עליך להתרחק מצומות, לאכול ארוחות סדירות בזמנים קצובים, כי בלי זה לא ניתן לשמור על איזון. אסור לך לקחת יותר מידי מטלות כדי שלא תחיה בלחץ. לחץ מסוכן למחלה זו מאד. כמו כן עליך לנוח היטב בבית ורק בהדרגתיות תוכל לשוב לסדר יום רגיל. לא יקרה מאומה אם תשוב לפריס רק בעוד חודש. כעת תלמד בבית או בכולל סמוך לבית ומידי שבוע תבוא אלי לביקורת רק אם אראה במשך חודש כי מצבך התאזן ארשה לך לשוב לפריס".

ר' אביש'ל הסיק מכך כי מהשמים מונעים ממנו לטפל בכל עניינו של יונתן שרלין, הוא מיהר להודיע על כך עוד באותו היום לר' לייביש, כמו כן שאל אותו אם זה רמז ברור כי רח"ל איחרו את הרכבת ואם כל זה באשמתו? אך ר' לייביש הבהיר לו כי אין לו עסק בנסתרות, וכי אף אחד לא יתבע אותו על מה שהוא פטור.

ר' לייביש הפרקטי ישב תיכף להכין תכנית חילונית למצב, הוא צלצל אל ר' אליהו שם טוב וביקשו להגיע אליו בדחיפות.

"עלינו להבין כי ישנם כעת נתונים משתנים, לכן יש להכין תכנית חילונית. לדעתי אין כל טעם שתשאר עוד בארץ ישראל, ר' אביש'ל נמצא בידיים טובות, הוא תחת המעקב של ד"ר שפירא שהוא מגדולי המומחים בסוכרת, לפי הממצאים שלו נראה שכרגע הוא לא כשיר לקחת אחריות רבנית, עליו לנוח בביתו זמן מסוים כדי לאגור כוחות מחודשים, מאיך הוא לא צריך שמירה יתירה כחתן, אשתו אחראית מספיק ואפשר לסמוך עליה שתעשה את כל המוטל עליה כדי להשיג עלינו. מאיך אתה בעל משפחה יש לך תפקידים חשובים ואי אפשר שתשתתהה

## "מלאכת מחשבת"

### דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

כאן עוד חודש שלם, מלבד זאת מישהו צריך לטפל בסוגיא של יונתן שרלין, כל יום שחולף פועל לרעתנו, מי יודע אם הוא לא מתקדם בסולם הכמורה, יש שם איזה משיגינער שמריץ אותו בכוונה כדי שלא נוכל להוציא אותו משם. עלך לפעול לפי ההוראות שנתתי לך, ליצור קשר עם עדיאל ולהבהיר לו חד משמעית כי עליו לשתף איתך פעולה בדרך שהבהרתי לך.

לאחר מיכן תערוך לו מכתב ראשון. המכתב הראשון יהיה ממש פרווה, אל תכתוב שם כלום, רק... מה נשמע???? ותו לא. תמתין שבוע שלם כדי לראות מה תהיה התגובה שלו, אם יענה לך על כך מה טוב, אם לא, תערוך לו כבר מכתב יותר מעניין. הנוסח יהיה הפעם כך: דניאל היקר שלום וברכה. אני רוצה לחדש את הקשר הטוב שהיה בינינו, אכול געגועים אליך. אנא צור איתי קשר בהקדם, מבטיח סודיות מוחלטת בעניין. עדיאל פדידה. מעניין לראות איך הוא יגיב על המכתב השני. אם הוא לא יגיב גם על זה תיצור איתי קשר ונראה איך להגיב. בינתיים זו התכנית הראשונית להתחלה. אסור לתכנן עשרה מהלכים, כביכול זה משחק שחמט, כאן אנו משחקים עם אש, לכן עלינו ללכת על קצה הבהונות, לבדוק בזהירות כל התקדמות, ונראה לעמוד איתי בקשר בכל צעד שאתה עושה.

דבר נוסף, חשוב לומר לחמיק ר' אשר, כי רב אבישל עבר אירוע סוכרת קשה מאד, זו הסיבה שהוכרח לנסוע איתך לארץ, הוא מתאושש כעת מההתקף אבל עדיין צריך מעקב, לכן יתעכב עוד מספר שבועות בארץ, מאיך אי אפשר להשאיר את הרבנות בלי יד מטפלת, בשביל זה אתה מבקש ממנו שיתן לך חלק מסמכויות הרבנות, תכין לך עוד "כלי קודש" שמתמצאים בכשרות ובהלכה כדי שיהללו את הקהילה בצורה מסודרת ואחראית, עד לשובו של הרב לתפקיד. כמו כן תפייס אותו על מה שאירע, אתה לא צריך הרבה להתנצל (כל המוסיף גורע) תסביר לו שהוכרחת להטיל איפול על הנסיעה כדי שלא ידעו על מצבו של הרב. מאד לא בריא שמצבו של הרב יוצא לרה"ר (זכות הציבור - לא לדעת) כל אחד דש במצבו וק מתחיל "רב סך שמועות" לעבוד. כצ'אלמער אני יכול לתת לך הרבה תובנות איך שמועות מתגלגלות במהירות הבזק עד שאחרי חמש דקות העסק מקבל צורה שאיש לא חלם עליה.

לצים פעם אמרו שאחד הגיע לגאולה ומישהו צעק לעברו "דיינע שיק זיינען נאס" (נעליך רטובות) יהודי אחר שמע את זה ולא הבין, על כזה דבר צועקים ברחוב? רח"ל. כנראה שאחזני לא קלטו את הנאמר, כנראה שאמר אחרת "דער משיח קימט שוין ער גפינט זיך אין דיא גאס" (המשיח כבר נמצא ברחוב) השלישי כבר יודע שהמשיח גאל את כלל ישראל וצריכים רק לחכות לתחיית המתים. הרביעי כבר מספר שראה כמה מתים שיצאו מהקבר והם צועדים בצורה מסודרת מגבעת שאול לכיוון שכונת גאולה לקנות פיתה פלאפל (אחרי שנים שהתנזרו). החמישי קורא "בחדרי חרדים" שבית המקדש כבר עומד על תילו, כהנים בעבודתם לווים בשירם וישראל במעמדם. כך עוברים דברים במהירות האור. נצרת את לשונך כדי שאיש לא ידע על מצבו של הרב, כך לא ינסו השונאים לבחוש בקלחת הרבנות שנותרה עזובה בלא רב. חמיק יבין את הנסיבות וירד מהעץ כך לא אמרת שקר ומאיך לא סיפרת לו כלום מה שאסור לך להעביר'.

לאחר שחזר נכנס ר' אליהו לפעולה מהירה, עוד באותו יום התקשר לעדיאל פדידה וביקש ממנו לארגן שיעור לאחר פסק הזמן שנוצר עקב היעדרותו. עדיאל הבטיח לארגן תוך יומיים את כל השומעים, היה עליו לשלוח לכולם הודעות ב"וואטסאפ" ולוודא שקיבלו ונענו לפניה. לאחר השיעור המיוחד שמסר נותר ר' אליהו עם עדיאל, הוא סיפר לו על המצב הקשה בו נתון ר' אבישל עקב הסוכרת וכי נאלץ להמתין עוד חודש נוסף עד שיוכל לשוב לפעילות סדירה.

הוא דיבר עמו על כל מיני נושאים, לפתע עבר לדבר איתו על הנושא של דניאל, אבל בעדינות, הוא ביקש ממנו שיתן לו את המכשיר שלו כדי שיוכל להתכתב עם דניאל. עדיאל רגז מאד: למה מערבים אותי עם אותו משומד שאין לו תקנה? אני לא רוצה להכיר אותו ולא רוצה לדעת עליו מטוב ועד רע'. ר' אליהו הפעם לא ויתר, הוא החל להסביר לו כי יש לו עניין רב להשיב את דניאל חזרה אל העם היהודי, והוא אינו מבקש ממנו לעזור לו, רק מבקש את המכשיר כדי שיוכל להתקשר אליו.

עדיאל סירב לך בכל תוקף, אבל ר' אליהו הסביר לו בעדינות כי הסירוב נובע ממניעי נקמנות גרידא ואין להם כל אחיזה עם היהדות. וכי בזה הוא עובר על איסור חמור שמונע בעד יהודי לחזור בתשובה. רק לאחר שעתיים של שידול הצליח עדיאל ככפוי שד לתת לו את המכשיר ויצא מהחדר בכעס רב. ר' אליהו התעלם מכעסו וישב בניחותא על גבי הספה לערוך הודעה ליונתן כפי שאמר ר' לייביש. הוא נכנס להודעת טקסט וכתב: מה נשמע??? הוא לחץ על סנד (שלח) ושלח את ההודעה ממתין לראות תגובה. כפי ששיער המכשיר לא קיבל הודעת כניסת טקסט. הוא המתין חצי שעה לאחר שראה שלא קיבל כל מענה השיב את המכשיר לעדיאל. הוא ביקש ממנו שישתף עמו פעולה, עליו ליידע אותו בעת שתגיע תשובה מדניאל. עדיאל ענה בצורה רפיה כי יעדך.



כבר יומיים מסתובב לו מנגלה כמשוגע, הוא אינו יודע מה לעשות עם לייביש המוזר, האובייקט שאינו משתף פעולה. הוא מהתל בו פעם אחר פעם ומראה לו כי הוא הקובע והמחליט ולא מנגלה. הוא פגוע עד לעמקי לבו אבל מאיך הוא גם מפוחד, זו לו הפעם הראשונה שעליו להתמודד עם "אגוז קשה לפיצוח" והוא לא יודע איך עושים זאת. אם היה יכול לוותר עליו היה מתגבר עליו בנקל כפי שהתגבר על אלפים שלא תפסו אצלו מקום, אבל כאן הסיפור קשה מאד, כי הוא משתוקק מיום ליום לפצח את סוד הכוח המסתורי של אותו לייביש, במה הוא כל כך חזק ואיתן כשהוא לא מושפע בכי הוא זה ממצבו העלוב כשבוי באושוויץ מחנה המוות. ככל שהוא מתעתע בו יותר, כך גובר הרצון שלו להחזיק בו ולגבור עליו, אלא שבזה הוא משחק לתוך ידיו של לייביש המרושע שמנצל את חולשתו עד תום.

אך לאחר כחודש משחקי חתול ועכבר, החלו לרמוז לו כמה קצינים בכירים ב-SS כי הוא מאבד נקודות רבות אצל כל הסובבים אותו, דבר זה ממוטט את כל המשמעת החזקה שעמלו עליה מאד. אוברסט-לויוטנט (סגן אלוף) היינריך שטאנדהאפטר הודיע לו חד משמעית כי יודיע לקצונה הבכירה שמעליו כי מנגלה הורס את כל דיסציפלינות (משמעת) המחנה, זה עלול להביאו להעמדה לדין בבית הדין המשמעתי של ה"ווארמאכט" (הצבא הגרמני) אין צורך בפירושים כדי להבהיר את חומרת הדבר בשבילו. מנגלה החל להרגיש כי הללו נושפים בעורפו, יש לו מספיק אויבים מכל הכיוונים, אם אחד מהאסירים יקלוט כי מעמדו נחלש הוא עלול לרצוח אותו נפש בתוך המחנה.

## "מלאכת מחשבת"

### דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

לאחר התלבטות קשה החליט כי עליו לעשות צעד דרסטי, הוא קרא להינץ מילר ופרנץ פלדבר שני חיילי SS בדרגת טורמשארפירר שני גוליברים (ענקים בעלי כוח אדיר) שעמדו לרשותו ככלבי שמירה, הוא ציווה עליהם ללכת לבלוק 31 בו ישן לייביש ולהוציאו בכוח לבלוק 10 שם ימתין לו עם מזרק טשטוש במנה כפולה, כך יטושטש בתקופה הראשונה יאבד מכוחו ויהיה נתון לחסדיו. באותם זמנים יקבל זריקות שיגרמו לו להזיות אך לא יטמטמו את שכלו, הוא יהיה חייב לענות לו על שאלותיו ולשתף איתו פעולה. כשיהיה נתון לחסדיו יובילו השניים את כל חבריו לתאי הגזים. ללייביש שבכל אותה עת יהיה בבלוק המיוחדים (בלוק 66) לא תהיה כל ידיעה על חבריו, לאחר שיגמור לחלוב ממנו את כל מה שיש לו לתרום למחקרים שלו, הוא ימית אותו במיתה משונה שהשטן עוד לא המציא, את החוויה הזו לא יתן לאיש לבצע.

שני המרצחים שאהבו פעולות כאלו הסכימו לזה תיכף, עוד באותו לילה יצאו לפעולה בשעות הלילה הקטנות כשכל אנשי הבלוקים שכבו שרועים כפגרים מתים על דרגשיהם לאחר יום עבודה מפרך ולקראת יום חדש של עבודות פרך. הם נכנסו לבלוק 31 שלא היה נעול בצעידה חרישית מאד כדי שלא להעיר איש, הם ידעו היטב באיזה דרגש שרוע לו לייביש, היה עליהם לטפס לקומה השלישית של הדרגשים ולהתקדם עד לאמצע, הם הגיעו עד אליו ועמדו לאחוז בו בחזקה להזריק לו סם הרדמה ואחרי זה לגרור אותו יחד עמם, אבל לייביש היה אז ער לחלוטין, הייתה לו שמיעה מחודדת מאד, איך שנפתחה הדלת בפתאומיות כבר הרגיש שמישהו חדר למקום, למרות שניסו כל העת לשמור על שקט מוחלט לא הצליחו לתעות בו, אחזו המחודדות קלטו את הטיפוס על גבי הדרגשים, הוא הבין מיד כי מתכוונים אליו והכין את עצמו למאבק קשה, הוא לא יוותר להם בקלות, עוד בטרם שהגיעו לדרגש שלו פתח בזעקות אימים "פארפלוכטע דויטשע ראוס" (גרמנים ארוזים החוצה) למרות שכל שוכני המחנה שקועים היו בשינה עמוקה וגם בזעקות אלו לא היה כדי להעירם, אבל יעקב קוזלצ'ק זקן הבלוק התעורר, הוא היה גיבור אדיר עד שכונה על ידי היהודים בשם "שמשון הגיבור" או "שמשון אייזך" והיה אימת כל הנאצים במחנה אושוויץ.

במהירות שמתאימה לפנתר מהיר זינק מדרגשו והגיע מאחוריהם, הוא תפס את שניהם בחזקה והידקם אל חזהו כאילו היו בובות קש. הללו נדהמו, הם לא האמינו שמישהו בבלוק מסוגל להפריע להם בפעולתם. הם ניסו להחזיר לאותו יעקב מנה אחת אפיים, בהסתמך על כוחם הפיזי הרב והם שניים כנגד אחד, אך טעו בהערכת המצב, יעקב קוזלצ'ק גבר עליהם בנקל והלם בהם בכל כוחו. לאחר שניסו לחנוק אותו למוות לא הייתה לו ברירה אלא לרסק את גופם, הוא כתש אותם בעוצמה עם כל הכוח שבידו, לאחר מספר דקות נפחו הללו את נשמתם הטמאה, אגרופיו הסבו להם נזקים פיזיים שהרסו את אברי חיותם. יעקב נבהל ממעשיו, לא הייתה בכוונתו להרגם הוא ידע היטב שעל מעשה כזה עלול הוא לשלם בחייו, הוא לא שיער שגיבורים כאלו ימותו כל כך מהר, אבל כיון שנעשה מעשה היה עליו להתפטר מגופותיהם, הוא מיהר להכניס את שניהם בתוך שקים אטומים וקשר אותם, לאחר מיכן נשא אותם על שכמו מרחק אדיר עד למבני הקרימטוריום (במחנה קנדה) שהיו בפעולה, הוא הכיר את טכניקת מילוי הגופות, כעבור עשרים דקות לא נודע כי היו אי פעם שם.

כל אותו לילה המתין מנגלה בעצבנות לבוא חייליו הנאמנים, אך כשבוששו להגיע הקץ לחדרו בכעס אימים. למחרת הקץ לברר היכן הם, אבל לא מצא אותם, הוא לא רצה לספר לחבריו על היעלמם כדי שלא יהיה לו ביזיון כפול, הוא העדיף להמתין לראות את חבריהם דואגים להם, לאחר יומיים שאיש לא ראה החלו התלחשויות בין חיילי ה-SS כי הללו נעדרים, כל המחנה היה למרקה, קצינים בכירים הגיעו אל מנגלה לברר אם יש לו ידיעה עליהם, אך הוא העמיד פנים נרעשות מאד כמו כולם. לאחר שהחקירות עלו בתוהו החלו חיפושים בכל מחנה אושוויץ הם הפכו את כל אושוויץ על פניו בלי להשאיר פינה אחת. אך לא היה אדם אחד שיוכל לספר להיכן נעלמו. איש מאנשי הגסטאפו לא האמין כי אחד מאנשי אושוויץ גבר עליהם והרג אותם, זה היה נראה הזוי לחלוטין, גם לא נראה היה להם כי יצאו מהמחנה, הרשימות היו קפדניות וכל מי שיצא משם בצורה רשמית היה ידוע על כך, האפשרות היחידה שיכולה הייתה לעלות על הדעת שהללו ברחו מהמחנה, אך גם זה לא היה מציאותי בשל ההסגר האיום שהוטל עליו לא הייתה מציאות לאיש לברוח ממנו בלי שהזקיפים ידעו על כך. הם עמדו אובדי עצות בשל התעלומה המשוונה.

התסכול של מנגלה גבר עד שיגעון, עוברים עוד חודשיים וחצי נוספים (שהצליח למשוך ולתעות בקציני המחנה כי הוא כבר מתחקר אותם) ועדיין עוד לא מצא דרך לגבור על אותו לייביש, הוא רצה כמה פעמים להתפרץ לבלוק ולהרוג אותו במו ידיו אך לא העז, הפחד ממנו היה גדול והוא פחד להתבזות לעיני כולם. אך לפתע התמזל לו מזלו, לאחר שנגרל חורף הקדים לבוא חורף עז פקד את פולין ולייביש חלה לפתע בשל תנאי החורף הקשים ששררו במקום (מינוס 12 מעלות), לא היה לו ביגוד הולם שיוכל לחממו, עשרות מחבריו מתו בזה אחר זה בשל התנאים הקשים ששררו במקום, יעקב קוזלצ'ק ניסה להקל על תנאיהם, הוא הביא להם כמויות אוכל ככל שיוכל (הפעם כבר לא עשו בירור על הכשרות בשל הסכנה של החיים) הוא השיג להם גם מעט ביגוד מפה ומשם, אבל החורף הקשה הצמית ומי שלא היה מספיק חזק ללחום בו לא שרד, קרוב לחמישים אחוז מהבחורים הלכו בדרך כל הארץ, מכמעט 300 בחורים נותרו בחיים רק כ-170 בחורים, גם זה רק בשל התגייסותו המלאה של יעקב הנ"ל ששימש כאחות רחמניה לאותם אומללים. לייביש עצמו קדח מחום והחזק לטיפול רפואי הולם, את המצב הזה ניצל מנגלה הרוצח, הוא הורה להעביר את לייביש לבלוק ששימש כעין בית חולים (כמעט איש מהחולים לא חזר, כל מי שהפך למעמסה עליהם נעלם חיש ע"י אנשי הגסטאפו בירות או בזריקות פנול) עתה נותרו בחורי הישיבה ללא פיקוח. את המצב הזה ניצל מנגלה תיכף ומיד. יומיים לאחר שלייביש הועבר לבלוק החולים הגיעו חיילי ה-SS והולילו את כל הנותרים לתאי הגזים. הבלוק התרוקן גם מיעקב קוזלצ'ק שהועבר לבלוק אחר כדי שלא ישמש כעד ראיה. עוד באותו יום מולא הבלוק באסירים אחרים תחת פיקוח "בלוק עלטסטגור" חדש.

באותם ימים חש מנגלה את עצמו מנצח, הוא הצליח להערים על לייביש הבלתי מובס, הניצחון הקטן העלה לו את המורל שהיה ירד מאד. הוא ניצל את חוסר ערנותו להזריק לו זריקות טשטוש כדי לטשטש אותו שיוכל להתמסר תחת ידיו, אבל בתחום זה נחל אכזבה איומה, גם בהיותו תחת סמי טשטוש לא נכנע לייביש, הוא לא הצליח לדובב אותו אפילו במילה אחת. נראה היה כי יולך את סודותיו עמו אלי קבר. ארבעה שבועות היה לייביש מאושפז בבלוק החולים, אלמלי כוחו רצונו האדיר לשרוד היה קמל, אבל כוח הרצון שלו לחיות היה כה חזק עד שהתאווש בצורה שהפליאה את הרופאים המלומדים שרגילים היו לראות רק כאלו שיוצאים מהמקום בדלת האחורית. מנגלה כמעט שנאש ממנו לחלוטין, הוא החליט כי יעשה עוד ניסיון אחד עם לייביש אם ניסיון זה לא יצליח ידאג להמיתו במיתה משונה ביותר. מוחו השטני לא הרפה מלהרהר איזו מיתה יכול הוא לתת לו שתתן לו סיפוק על כל הסבל שעבר ממנו. הוא הריץ כל יום מספר תוכניות ופסל אותן, הן נראו לו שבלוניות למדי, הוא חייב מיתה יצירתית שעוד לא עלה עליה איש מבריאת העולם.